

งานสารบรรณ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ
พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘

โดย...งานสารบรรณ / ฝ่ายบริหารทั่วไป
สำนักงานธนานุเคราะห์

ความหมายและหน้าที่ของงานสารบรรณ

สารบรรณ หมายถึง หนังสือที่ใช้เป็นหลักฐาน

บทบาทหน้าที่ของงานสารบรรณ

การจัดทำเอกสารหนังสือ

การรับ และการส่ง

การเก็บรักษา

การยืม

การทำลาย

ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

หมายถึง การรับ-ส่งข้อมูลข่าวสาร หรือหนังสือผ่านระบบสื่อสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
หมายรวมถึง ภาพถ่าย ฟิล์ม แถบบันทึกเสียง
แถบบันทึกภาพ และสื่อกลางข้อมูล

สื่อกลางข้อมูล หมายถึง แผ่นบันทึกข้อมูล เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก แผ่น CD อ่านอย่างเดียว หรือแผ่นดีวีดีเอนกประสงค์

กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กับงานสารบรรณ

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘
๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
๒. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔
๑. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับงานสารบรรณ

๑. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระเบียบ และ กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทบาท ภารกิจของหน่วยงาน
๒. การใช้ภาษา (ตามหลักไวยากรณ์)
๓. การยึดโยงกับการปฏิบัติแบบเดิม โดยไม่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง
๔. องค์กรต่างๆยังไม่ให้ความสำคัญ
๕. ผู้มีอำนาจใช้ความพึงพอใจ มากกว่าการใช้ หลักความถูกต้อง

สาระและองค์ประกอบสำคัญของหนังสือราชการ

๑. ชนิด และประเภทของหนังสือราชการ

๒. เนื้อหาสาระ ความเป็นมา เป็นไปของเรื่อง โดย
จะแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ซึ่งประกอบด้วย

- ส่วนที่เป็นเหตุ

- ส่วนที่เป็นผล หรือความประสงค์

- ส่วนสรุป

๓. การใช้ภาษาตามหลักไวยากรณ์ การใช้คำ
และการใช้สำนวน ที่ถูกต้องเหมาะสม

๔. สั้น กระชับ เข้าใจง่าย

การเขียนหนังสือตามหลัก ๕ W ๑ H

WHAT.....จะเขียนอะไร

WHERE.....สถานที่ (ที่ไหน / ที่ใด)

WHEN.....กำหนดเวลา / เงื่อนไขเวลา

WHY.....วัตถุประสงค์

WHO.....เป้าหมาย / กลุ่มเป้าหมาย

HOW.....เขียนอย่างไร ?

การจัดทำหนังสือตามหลัก ๕ + ๒ C

Correct = ความถูกต้อง

Clear = ความชัดเจน

Confirm = ยืนยันได้

Concise = สั้น กระชับ

Convince = การโน้มน้าว
หรือโน้มนำ

Credit = การยอมรับ

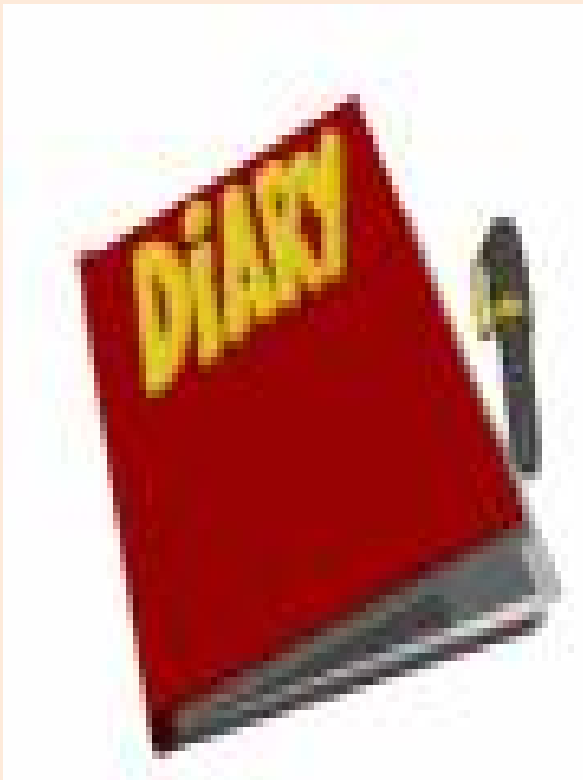
Confidence = ความมั่นใจ

หนังสือราชการ ๖ ชนิด

๑. หนังสือราชการภายนอก

๒. หนังสือราชการภายใน

๓. หนังสือประทับตรา

๔. หนังสือสั่งการ

๕. หนังสือประชาสัมพันธ์

๖. หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้น
หรือรับไว้เป็นหลักฐานทาง
ราชการ

หนังสือราชการ ๖ ประเภท

๑. หนังสือที่ใช้ติดต่อระหว่างส่วนราชการ (ใช้หนังสือราชการ ภายนอก ภายใน และประทับตรา)
๒. หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใดที่มีใช้ หน่วยงานราชการ หรือมีไปถึงบุคคลภายนอก (ใช้หนังสือ ราชการภายนอก หรือหนังสือประทับตรา)
๓. หนังสือที่หนังสือที่หน่วยงานอื่นใดที่มีใช้หน่วยงานราชการ หรือหนังสือที่บุคคลภายนอก มีมาถึงส่วนราชการ (หนังสือ ภายนอก หรือหนังสืออื่นใดที่เจ้าหน้าที่รับไว้และบันทึกลงใน ทะเบียนรับหนังสือ)
๔. เอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานทาง ราชการ (แถลงการณ์ ประกาศ ข่าว รายงานการประชุม หนังสือรับรอง โฉนดที่ดิน ฯลฯ)
๕. เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ)
๖. ข้อมูลข่าวสาร หรือหนังสือที่ได้รับจากระบบสารบรรณ อิเล็กทรอนิกส์ (สื่อกลางข้อมูล e-mail แฟกซ์)

หนังสือที่มีข้อปฏิบัติเฉพาะ

หนังสือที่กำหนดชั้นความเร็ว มี ๓ ประเภท

๑. **ด่วนที่สุด** คือ ต้องปฏิบัติทันทีที่ได้รับหนังสือ
๒. **ด่วนมาก** คือ ต้องปฏิบัติโดยเร็ว
๓. **ด่วน** คือ ต้องปฏิบัติให้เร็วกว่าปกติ

หนังสือที่กำหนดชั้นความลับ มี ๓ ระดับ

๑. **ลับที่สุด** หมายถึง ถ้าหากรั่วไหลอาจเกิดความเสียหาย อย่างร้ายแรงที่สุด
๒. **ลับมาก** หมายถึง ถ้าหากรั่วไหลอาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
๓. **ลับ** หมายถึง ถ้าหากรั่วไหลอาจเกิดความเสียหาย

เนื้อหาสาระของหนังสือราชการ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน

๑. ส่วนที่เป็นเหตุ (เรื่องเดิม) คือที่มาของเรื่องเหตุที่ต้องทำหนังสือ หรือเรื่องที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนแล้ว มี ๒ กรณี ได้แก่
๑.๑ เรื่องที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จะเริ่มต้นด้วยคำว่า “ด้วย..เนื่องด้วย..เนื่องจาก หรือ โดยที่”

ตัวอย่าง

ด้วย สำนักงานธนาคุณุเคราะห์ จะจัดให้มีการฝึกอบรม.....

เนื่องด้วย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคปัจจุบัน ได้มีความก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว.....

เนื่องจาก ปัจจุบันเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยเรา อยู่ในสภาวะชะลอตัว.....

โดยที่ เห็นสมควรกำหนดให้มีมาตรการประหยัดพลังงาน

๑.๒ เรื่องที่เคยเกิดขึ้น หรือการทำความเรื่อง
ที่เคยติดต่อกันมาก่อน จะขึ้นต้นด้วยคำว่า

“ตาม..ตามที่..อนุสนธิ หรือ อนุวัติตาม
และปิดท้ายข้อความด้วยคำว่า **“นั้น”** หรือ คำว่า
“ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น”

ตัวอย่าง

ตาม หนังสือที่อ้างถึง สำนักงานธนานุเคราะห์ได้กำหนดให้ทุก
ส่วนงานดำเนินการ.....นั้น

ตามที่ สำนักงานธนานุเคราะห์ได้มีหนังสือ ที่ พม ๕๒๐๑/๑๑๑
ลงวันที่....ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

อนุสนธิ หรือ อนุวัติตาม (มักจะใช้ในการอ้างถึงคำสั่ง กฎ
ระเบียบ มติ หรือข้อกฎหมายต่างๆ) เช่น

อนุสนธิตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ
พ.ศ. ๒๕๒๖ ภาคผนวก ๑ เรื่องการ
กำหนดเลขที่ออกหนังสือ...นั้น

อนุวัติตาม มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่.....นั้น

๒. ส่วนที่เป็นผล หรือความประสงค์(ข้อเท็จจริง)

คือ ส่วนของเนื้อหาที่ต่อเนื่องจากส่วนเหตุซึ่งจะกล่าวถึง ความประสงค์ที่ต้องการติดต่อสื่อสาร

๓. ส่วนสรุป หรือลงท้าย

คือในส่วนนี้ไม่ควรมีเนื้อหา ควรเป็นการสรุป หรือเน้นย้ำ หรือการขอบคุณ แล้วแต่กรณี ตัวอย่างเช่น

๓.๑ เรื่องเกี่ยวกับการ**ขออนุมัติ อนุญาต** หรือ

ขอความเห็นชอบ จะสรุปหรือลงท้ายด้วยคำว่า “จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา”

๓.๒ เรื่องเกี่ยวกับการ**ขอความอนุเคราะห์ ขอความร่วมมือ** หรือ**ขอรับการสนับสนุน** จะสรุปหรือลงท้ายด้วยคำว่า “จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์/ร่วมมือ/สนับสนุน จะขอบคุณยิ่ง หรือจะใช้คำว่า “จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา(ตามด้วยชื่อหน่วยงาน) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์/ร่วมมือ/การสนับสนุนด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้”

ผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือ

และการมอบอำนาจ

หนังสือราชการภายนอก และหนังสือสั่งการ ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป (ส่วนกลาง) หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (ส่วนภูมิภาค) เป็นผู้ลงนามในทุกกรณี

นอกจากจะกำหนด(มอบอำนาจ)ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดเป็นผู้ลงนามในหนังสือแทนตามกรณี ดังต่อไปนี้

๑. หนังสือที่อยู่ในหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น หรือ
  ๒. หนังสือของส่วนราชการ หรือของจังหวัดซึ่งอยู่ในการบังคับบัญชาของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นๆ
- และหนังสือดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์กับส่วนราชการ หรือจังหวัด

การมอบอำนาจ
การบริหารราชการตามกฎหมาย

ในระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
ได้กำหนดการมอบอำนาจ
การบริหารราชการไว้ ๓ กรณี

๑. รักษาราชการแทน
๒. ปฏิบัติราชการแทน
๓. รักษาการในตำแหน่ง

ในกรณีไม่มีกฎหมายกำหนด
ให้ใช้คำว่า “แทน”
แล้วให้ลงตำแหน่งเจ้าของ
หนังสือต่อท้าย

การรักษาการแทน

หมายถึง กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือมี แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ (มีคดีความ / ถูกตั้งกรรมการสอบ ไปราชการต่างประเทศเป็นเวลานาน เจ็บป่วยนอนรักษาตัว) ให้ผู้มีอำนาจที่เหนือกว่า พิจารณาแต่งตั้งรองคนใดคนหนึ่ง หรือผู้ที่เห็นเหมาะสมให้รักษาราชการแทนจนกว่าผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะมาปฏิบัติราชการได้ปกติ ทั้งนี้จะต้องทำคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

ปฏิบัติกาแทน

หมายถึง การที่ผู้ดำรงตำแหน่งได้มอบอำนาจในการปฏิบัติงานบางอย่างให้กับผู้ดำรงตำแหน่งรองลงไป หรือผู้ที่เห็นสมควร เป็นผู้ปฏิบัติแทน โดยมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

การรักษาการในตำแหน่ง

หมายถึง การที่ผู้ดำรงตำแหน่งว่างลง
ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานคนใดคน
หนึ่ง หรือผู้ที่มีความเหมาะสม ให้เข้ามา
รักษาการในตำแหน่งที่ว่างนั้น จนกว่า
จะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งที่แท้จริง
ต่อไป ทั้งนี้ จะต้องมีการคำสั่งเป็นลาย
ลักษณ์อักษร

หนังสือภายนอก

คือ หนังสือที่เป็นแบบพิธีการ ใช้กระดาษตรา
สัญลักษณ์ สรค. ใช้ในกรณีต่อไปนี้

๑. การติดต่อกันระหว่าง สรค. กับส่วนงาน
ราชการ

๒. ติดต่อกับหน่วยงาน องค์กร
ต่างๆที่มีใช้ส่วนราชการ หรือติดต่อกับ
บุคคลภายนอก

๓. หนังสือที่หน่วยงาน องค์กรที่มีใช้ส่วน
ราชการ หรือบุคคลภายนอก
มีมาถึง สรค.

รูปร่าง และขนาดตราสัญลักษณ์ สธค. ในหนังสือภายนอก

ความสูง ๓ เซนติเมตร

ประทับกลางหน้ากระดาษด้านบน
ห่างจากขอบกระดาษ ๓ เซนติเมตร

แบบฟอร์มหนังสือภายนอก

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

ชั้นความเร็ว (ถ้ามี)

ที่..(พยานุชณะและเลขรหัสประจำหน่วยงาน)

ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ พร้อมที่อยู่

วัน..เดือน..ปี ที่ออกหนังสือ

เรื่อง.....

คำขึ้นต้น...(เรียน กราบเรียน หรือนมัสการ ตามฐานะผู้รับ)

อ้างถึง...(ถ้ามี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย...(ถ้ามี และหากมีมากกว่า ๑ ให้แยกเป็นข้อ)

ส่วนที่เป็นเหตุเหตุ(เรื่องเดิม).....

ส่วนที่เป็นผล/ความประสงค์(ข้อเท็จจริงหรือความประสงค์).....

ส่วนสรุป(ข้อเสนอ/ข้อพิจารณา).....

(คำลงท้าย)..ขอแสดงความนับถือ

ลายมือชื่อ

(ชื่อและนามสกุล)

ตำแหน่ง (หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของหนังสือ)

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง(ต่ำกว่าเจ้าของหนังสือ)

โทรศัพท์.....

โทรสาร.....

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

ตัวอย่างหนังสือภายนอก

ลับมาก

ด่วนที่สุด

ที่ พม ๕๒๐๑/ ๐๐๑

สำนักงานธนานุเคราะห์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง การรักษาความลับของทางราชการ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๑/๑๑๐๐

ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่อง การรักษาความลับของราชการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนการรับ-ส่งเอกสารในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๕ แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขอความร่วมมือในการจัดทำแผนการดำเนินงานด้านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานธนานุเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้ดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลายมือชื่อ

(นายมานะ เกตุยงทอง)

ผู้อำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร ๐ ๒๒๘๑ ๗๕๐๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๕๓๒

ลับมาก

โครงสร้างการติดต่อหน่วยงานภายนอก หนังสือภายนอก

สำนักงานธนานุเคราะห์
เจ้าของหนังสือ

ส่วนราชการ
ในสังกัด
กระทรวง
ต่างๆ

หน่วยงาน
อื่นใดที่
มิใช่
หน่วยงาน
ราชการ

บุคคลต่างๆ
ภายนอก

หนังสือภายใน

คือ หนังสือที่ใช้ติดต่อทางการภายในหน่วยงานสังกัด
สำนักงานธรรมาวุเคราะห์ ใช้กระดาษบันทึกข้อความ

ขนาดตราสัญลักษณ์ประทับ
หนังสือ หรือตราสัญลักษณ์
ภายในสูง ๑.๕ เซ็นติเมตร

ตัวอย่างหนังสือภายใน

ชั้นความลับ(ถ้ามี)

ชั้นความเร็ว
(ถ้ามี)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ (เจ้าของหนังสือ ตามด้วยเจ้าของเรื่อง และเบอร์โทรศัพท์).....

ที่.....วันที่.....

เรื่อง.....

เรียน.....

ส่วนที่เป็นเหตุ (เรื่องเดิม).....

.....

ส่วนที่เป็นผล หรือความประสงค์(ข้อเท็จจริง).....

.....

ส่วนสรุป(ข้อเสนอ/ข้อพิจารณา).....

คำสั่งท้าย(จึงเรียนมาเพื่อโปรด.....

ลงลายมือชื่อเจ้าของหนังสือ

(ชื่อและนามสกุล)

ตำแหน่ง.....

ชั้นความลับ(ถ้ามี)

ตัวอย่างหนังสือภายใน

บันทึกข้อความ

ส่วนรัฐวิสาหกิจ สำนักงานธนานุเคราะห์ ฝ่ายบริหารทั่วไป งานสารบรรณ โทร ๐ ๒๒๘๑ ๗๕๐๐

ที่ พม ๕๒๐๑/ว ๐๐๐๑

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติจัดฝึกอบรมข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานสารบรรณ

เรียน ผู้จัดการ สถานธนานุเคราะห์ทุกแห่ง

เรื่องเดิม

ตามที่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ นั้น

ข้อเท็จจริง

ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านสารบรรณได้มีความรู้ความเข้าใจ ในสาระสำคัญของระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง จึงขออนุมัติจัดให้มีการอบรมข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานสารบรรณของสำนักงานปลัดกระทรวง จำนวน ๔๐ คน ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์ฝึกอบรมสถาบันพระประชาบดี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

นายมานะ เกลี้ยงทอง

ผู้อำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์

โครงสร้างการติดต่อหน่วยงานภายใน หนังสือภายใน

สำนักผู้ตรวจ

- กลุ่มงานตรวจสอบภายใน
- กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจฯ

ผู้บริหาร สรค.

- ผู้อำนวยการ
- รองผู้อำนวยการฯ

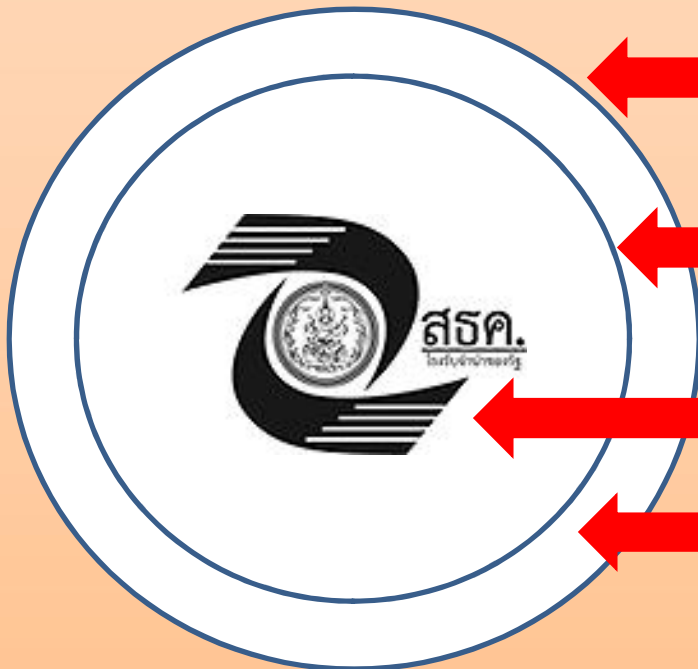
สถานธนาถุเคราะห์
(สาขา)

ระดับหัวหน้าฝ่าย
(ส่วนกลาง)

ระดับหัวหน้างาน
(ส่วนกลาง)

หนังสือประทับตรา

หมายถึง หนังสือที่ใช้ตราประทับ แทนการลงชื่อของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป โดยให้หัวหน้าหน่วยงานระดับกอง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมนั้นๆ ให้เป็นผู้ลงชื่อย่อกำกับตรา

วงกลมวงนอก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔.๕ ซม.

วงกลมวงใน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๕ ซม.

ขนาดตราสัญลักษณ์สูง ๓ ซม.

ชื่อส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป หรือชื่อจังหวัดอยู่ระหว่างกลาง

ลักษณะการใช้หนังสือประทับตรา

หนังสือประทับตราใช้เป็นที่ประทับตราราชการภายนอก เฉพาะเรื่องที่ไม่สำคัญ ได้แก่

๑. การขอรายละเอียดเพิ่มเติม
๒. การส่งสำเนาหนังสือ สิ่งของ เอกสาร หรือ
บรรณสาร
๓. การตอบรับทราบที่ไม่เกี่ยวกับราชการ
สำคัญ หรือการเงิน
๔. การแจ้งผลงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ให้
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ
๕. การเตือนเรื่องที่ค้าง
๖. เรื่องซึ่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป
กำหนด โดยทำเป็นคำสั่ง(ให้ใช้หนังสือประทับตรา)

แบบฟอร์มหนังสือประทับตรา

ชั้นความลับ(ถ้ามี)

ชั้นความเร็ว(ถ้ามี)

ที่..รหัสส่วนงาน

คำขึ้นต้น..(ใช้คำว่า ถึง ตามด้วย ส่วนราชการ หน่วยงาน หรือบุคคล ที่หนังสือมีไปถึง)

ส่วนที่เป็นเหตุ.....

.....

ส่วนที่เป็นผล/ความประสงค์.....

.....

ส่วนสรุป.....

.....

ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ลงชื่อย่อกำกับ

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

โทรศัพท์.....

โทรสาร.....

ชั้นความลับ(ถ้ามี)

ตัวอย่างหนังสือประทับตรา

ด่วนมาก

ที่ พม ๕๒๐๑/ ว ๑๐๑๐๐

ถึง ส่วนราชการระดับกรม สำนัก กอง ศูนย์ และเทียบเท่าในสังกัด พม.

สำนักงานธนานุเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอส่งสำเนาหนังสือ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๑/๑๐๑๐๐ ลงวันที่
๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่อง คณะรัฐมนตรีมีมติให้ชอบให้ วันที่ ๑๑
ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นวันหยุดราชการอีก ๑ วัน มาเพื่อโปรดทราบ และขอ
ความร่วมมือประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกันต่อไป

สำนักงานธนานุเคราะห์

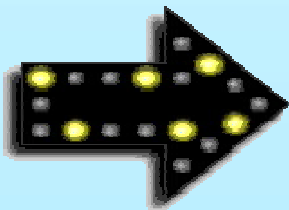
โทร ๐ ๒๒๘๑ ๓๕๐๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๕๓๒

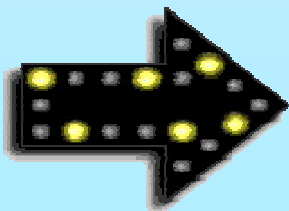
หนังสือสั่งการ

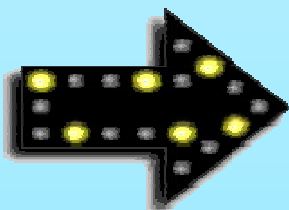
หมายถึง หนังสือที่ผู้มีอำนาจ หรือผู้บังคับบัญชา **ได้สั่งการ**
วางแผนทาง หรือ **กำหนด** เพื่อให้ถือปฏิบัติเป็นการประจำ
มี ๓ ชนิด

คำสั่ง

ระเบียบ

ข้อบังคับ

คำสั่ง หมายถึง บรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจ หรือ ผู้บังคับบัญชา สั่งการให้ปฏิบัติโดยชอบด้วย กฎหมาย

ตัวอย่าง คำสั่ง

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

คำสั่ง...(ส่วนราชการที่ออกคำสั่ง)

ที่...(เลขที่คำสั่ง) / ปีที่ออกคำสั่ง

เรื่อง...(ความประสงค์ในการออกคำสั่ง)

ข้อความ.....

.....

.....

ทั้งนี้ ตั้งแต่....(วัน/เดือน/ปี..ที่คำสั่งมีผลบังคับใช้)....เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่....(วันที่ออกคำสั่ง)

ลงชื่อ....(ผู้มีอำนาจที่ออกคำสั่ง)

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

ระเบียบ หมายถึง บรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจได้วางไว้ เพื่อ ถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการประจำ โดยจะอาศัยอำนาจของ กฎหมายหรือไม่ก็ได้

แบบฟอร์มระเบียบ

ระเบียบ...(ส่วนราชการที่ออกระเบียบ)

ว่าด้วย...(ความประสงค์ที่ออกระเบียบ)

ฉบับที่...(กรณีเป็นระเบียบเรื่องเดียวกันมากกว่า ๑ ฉบับ)

พ.ศ. ...(ปีที่ออกระเบียบ)

ข้อความ...(ให้อ้างเหตุผลโดยย่อเพื่อแสดงความมุ่งหมายในการออก
ระเบียบ และอ้างข้อกฎหมายที่ให้อำนาจออกระเบียบ (ถ้ามี)..).....

.....

๑. ระเบียบนี้เรียกว่า...(ชื่อระเบียบ)...พ.ศ. (ปีที่ออกระเบียบ).....

๒. ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่...(วัน/เดือน/ปี ที่ต้องการให้มีผลบังคับใช้)
ตามด้วยคำว่า...เป็นต้นไป

ให้นำเอา “**ผู้รักษาการตามระเบียบนี้**” ไปกำหนดไว้ในข้อสุดท้ายก่อนที่
จะขึ้นหัวข้อ หรือหมวดต่างๆ

ประกาศ ณ...(วัน/เดือน/ปี)...ที่ระเบียบประกาศใช้

ลงชื่อ...(ผู้มีอำนาจออกระเบียบ)

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

ข้อบังคับ หมายถึง บรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ กำหนดให้ใช้ โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายที่บัญญัติให้ กระทำได้

แบบฟอร์มข้อบังคับ

ข้อบังคับ...(ส่วนราชการที่ออกข้อบังคับ)
ว่าด้วย...(เรื่องที่ต้องการให้เป็นข้อบังคับ)
ฉบับที่...(กรณีมีมากกว่า ๑ ฉบับ)
พ.ศ. (ปีที่ออกข้อบังคับ)

ข้อความ...(ให้อ้างเหตุผลโดยย่อเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมาย ในการออกข้อบังคับ และให้อ้างข้อกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกข้อบังคับ)..

.....

๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า...(ข้อบังคับ...)...พ.ศ. (ปีที่ออกข้อบังคับ)
๒. ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่...(วัน/เดือน/ปี)..ที่ต้องการให้มีผลบังคับใช้

ให้นำ **“ผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้”** ไปกำหนดไว้เป็นข้อสุดท้าย ก่อนที่จะขึ้นหัวข้อ หรือหมวดต่างๆ

ประกาศ ณ...(วัน/เดือน/ปี)..ที่ข้อบังคับประกาศใช้

ลงชื่อ...(หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

หนังสือประชาสัมพันธ์

๑. ประกาศ

๒. แถลงการณ์

๓. ข่าว

ประกาศ หมายถึง บรรดาข้อความที่หน่วยงาน ประกาศ หรือชี้แจงให้ทราบ หรือแนะแนวทาง ปฏิบัติ

รูปแบบประกาศ

ประกาศ...(ส่วนราชการที่ออกประกาศ)
เรื่อง...(ที่ต้องการประกาศให้ทราบกันโดยทั่วไป)

ข้อความ...(เนื้อหาสาระที่ต้องการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน.....)

ประกาศ ณ วันที่...(วัน/เดือน/ปี ที่ประกาศ)

ลงชื่อ...(หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

ข่าว หมายถึง บรรดาข้อความที่ทางหน่วยงาน เห็นสมควรเผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกัน

รูปแบบข่าว

ข่าว...(ส่วนราชการ/หน่วยงานที่ออกข่าว)

เรื่อง...(ประเด็นที่ต้องการเผยแพร่)

ฉบับที่...(กรณีที่มีมากกว่า ๑ ฉบับ)

ข้อความ...(บรรดาข้อความสำคัญของข่าวที่ต้องการเผยแพร่ให้ทราบ
โดยทั่วกัน).....

ชื่อส่วนราชการ/หน่วยงาน...(ที่ออกข่าว)

วัน...เดือน...ปี...(ที่ออกข่าว)

หนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น หรือรับไว้ เป็นหลักฐาน

หมายถึง

หนังสือ

ที่ทางหน่วยงานจัดทำขึ้น

หรือหนังสือที่หน่วยงานอื่นใดที่มีใช้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอก
มีมาถึง และรับไว้เป็นหลักฐาน มี ๔ ชนิด

๑. หนังสือรับรอง

๒. รายงานการประชุม

๓. บันทึก (มีใช้หนังสือภายใน)

๔. หนังสืออื่นเช่น ภาพถ่าย แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ
สื่อกลางบันทึกข้อมูล รวมถึงหนังสือที่บุคคลภายนอกยื่นต่อ
เจ้าหน้าที่ และได้ลงรับในทะเบียนหนังสือรับ ของทางราชการ

หนังสือรับรอง

คือ หนังสือที่หน่วยงานออกให้บุคคล นิติบุคคล หรือ
หน่วยงานอื่นใด ให้ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป ไม่จำเพาะ
เจาะจง

รูปแบบหนังสือรับรอง

ที่...(พยานุชณะและรหัสหน่วยงาน /
เลขหนังสือออก)

หน่วยงานเจ้าของหนังสือ

ข้อความที่ให้การรับรอง.....

.....

ส่วนนี้ใช้สำหรับเรื่องสำคัญ

ให้ไว้ ณ ...(วัน/เดือน/ปี ที่ออกหนังสือ)

ลงชื่อ...(ผู้มีอำนาจในการออกหนังสือ)

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

รูปถ่าย

ขนาด ๔ x ๖ ซม.

(ถ้ามี)

ประทับตราหน่วยงานเจ้าของหนังสือ

ลงชื่อ...(ผู้ได้รับการรับรอง)

ชื่อ..นามสกุล...

รายงานการประชุม

คือ การบันทึกความเห็น มติที่ประชุม ของผู้มาประชุม ผู้เข้าร่วมประชุม ไว้เป็นหลักฐาน

แบบฟอร์มรายงานการประชุม

รายงานการประชุม...(หน่วยงาน หรือคณะกรรมการ ฯลฯ ที่มีการประชุม)
ครั้งที่...(การประชุมที่ผู้เข้าประชุมชุดเดียวกันที่มีมากกว่า ๑ ครั้ง)/ปีที่มีการประชุม

เมื่อ...(วัน/เดือน/ปี ที่มีการประชุม)

ณ...(สถานที่ที่จัดประชุม)

ผู้มาประชุม...(ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง)...เริ่มตั้งแต่ประธานเป็นต้นไป

ผู้ไม่มาประชุม...(ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงแต่ไม่มาประชุม..ถ้ามี)

ผู้เข้าร่วมประชุม...(ไม่ใช่ผู้เกี่ยวข้องแต่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมประชุม...ถ้ามี)

เริ่มประชุม...(เวลาที่เริ่มการประชุม)

ข้อความ...(เนื้อหาสาระของการประชุม).....

.....

.....

เลิกประชุม...(เวลาที่เลิกการประชุม)

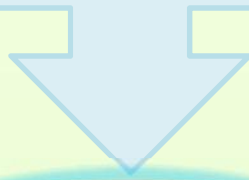
ลงชื่อ.....

ผู้จดยานงานการประชุม

ลงชื่อ.....

ผู้รับรองรายงานการประชุม

บันทึก

คือ ข้อความที่ผู้ใต้บังคับบัญชา
เสนอต่อผู้บังคับบัญชา หรือข้อความที่ผู้บังคับ
บัญชาสั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือ
ข้อความที่เจ้าหน้าที่ หรือส่วนงานที่ต่ำกว่า
ระดับหัวหน้าฝ่าย ใช้ติดต่อกันในการปฏิบัติงาน

จะใช้กระดาษบันทึกข้อความ หรือจะใช้กระดาษอื่นก็ได้

ตัวอย่างบันทึก

(ประเภทหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐาน)

ใช้กระดาษบันทึกข้อความ

กระดาษทั่วไป
หรือถ่ายหนังสือที่เสนอ

บันทึกข้อความ

ส่วนรัฐวิสาหกิจ สำนักงานธนาคุณุเคราะห์ โทร ๖๔๔๓
ที่ พม ๕๐๒๑/๐๑ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
เรื่อง ขอเชิญประชุม

เรียน ผู้จัดการ สถานธนาคุณุเคราะห์

ด้วย กอ.รมน.เรียนเชิญท่าน
เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ เรื่อง
แนวทางการสร้างความสมานฉันท์ฯ
ในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ ห้อง
ประชุมชั้น ๒ กอ.รมน.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ

(นายมานะ เกลี้ยงทอง)

ผู้อำนวยการสำนักธนาคุณุเคราะห์

หนังสือภายนอกหรือภายในที่รับมา
และต้องการเสนอผู้บังคับบัญชา

บันทึกถ่ายหนังสือที่ต้องการเสนอ

ที่ พม ๕๐๒๑/๐๑

เรียน ผู้จัดการ สถานธนาคุณุเคราะห์
เพื่อโปรดพิจารณาในการ
เข้าร่วมประชุมฯ ตามที่ กอ.รมน.
เรียนเชิญมา

ลงชื่อ

(นายมานะ เกลี้ยงทอง)

ผู้อำนวยการสำนักธนาคุณุเคราะห์

(วันที่..เดือน..ปี)

หนังสืออื่น

คือ หนังสือหรือเอกสารอื่นใดที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน

หมายรวมถึงภาพถ่าย ฟิล์ม แลบบันทึกเสียง แลบบันทึกภาพ และสื่อกลางบันทึกข้อมูลด้วย หรือ หนังสือของบุคคลภายนอกที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ได้รับเข้าทะเบียนรับหนังสือแล้ว

มีรูปแบบตามที่กระทรวง ทบวง กรม จะกำหนดขึ้น ใช้ตามความเหมาะสม

ยกเว้น ที่มีแบบตามกฎหมายเฉพาะเรื่องให้ทำตามแบบ เช่น โฉนด แผนที่ แบบ แผนผัง สัญญา หลักฐานการสืบสวนสอบสวน และคำร้อง เป็นต้น

หนังสืออื่น มี ๓ ชนิด

หนังสือเวียน

หนังสือต่างประเทศ

หนังสือหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ
จากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

หนังสือเวียน คือหนังสือที่มีเนื้อหาเดียวกัน ที่ต้องการให้ทราบ หรือถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

หนังสือต่างประเทศ คือหนังสือที่ใช้ติดจ่อราชการระหว่างประเทศ
มี ๒ ประเภท ได้แก่

๑. หนังสือที่ลงชื่อ มี ๓ ชนิด

- เป็นแบบพิธีการ
- ไม่เป็นพิธีการ
- หนังสือกลาง

๒. หนังสือที่มีต้องลงชื่อ

- บันทึกช่วยจำ
- บันทึก

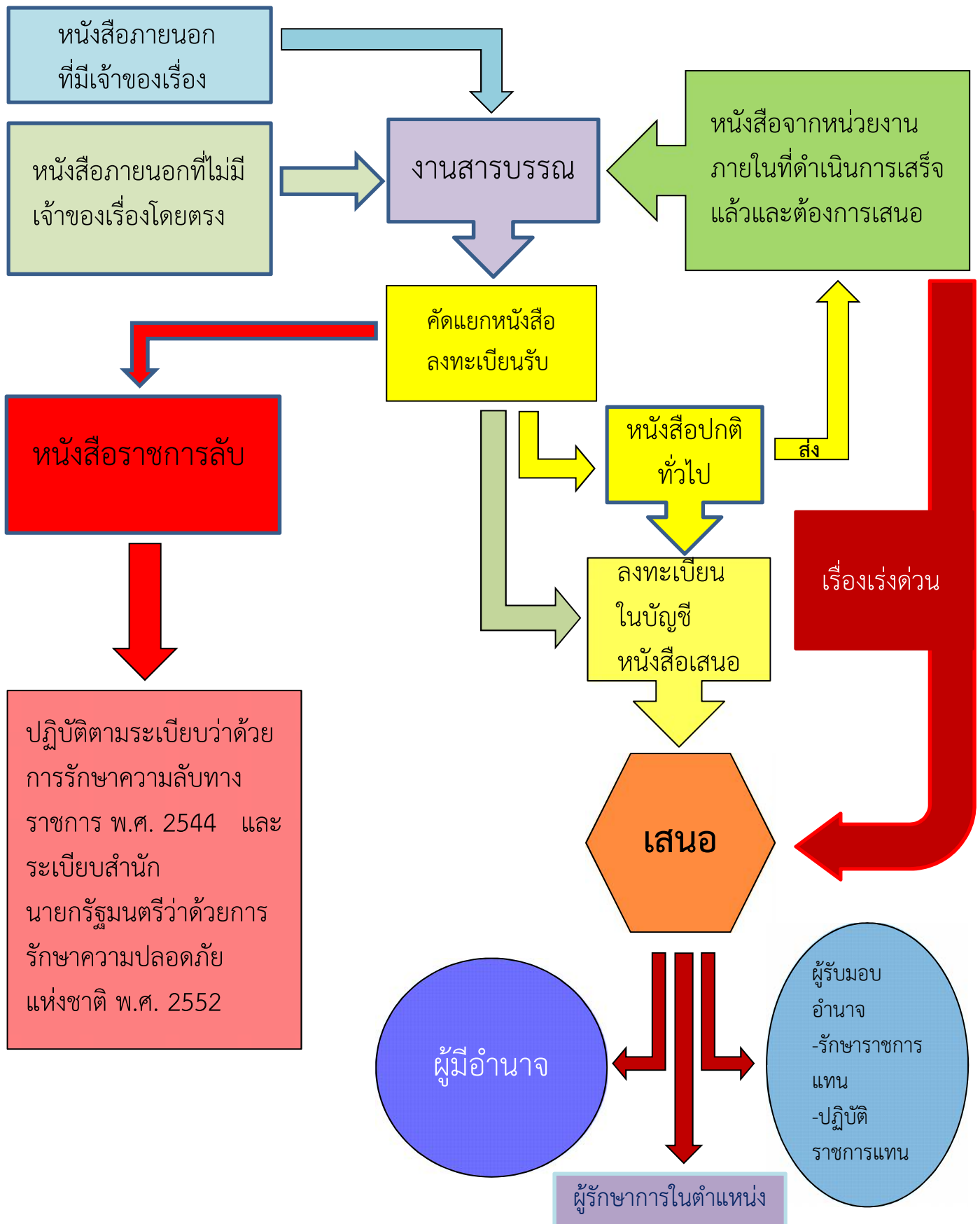
หนังสือหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

การเสนอหนังสือ

หมายถึง เรื่องต่างๆที่หน่วยงานดำเนินการเสร็จแล้ว และต้องการเสนอให้ผู้มีอำนาจได้ทราบ หรือวินิจฉัยสั่งการ โดยสามารถดำเนินการได้ ๒ กรณี

- เรื่องปกติ ส่งหน่วยงานสารบรรณกลาง เพื่อเสนอผู้บริหารตามระบบ (บันทึกข้อมูลในบัญชีเสนอหนังสือ)
- เรื่องเร่งด่วน หน่วยงานเจ้าของเรื่อง สามารถนำเสนอเองโดยตรง ไม่ต้องผ่านหน่วยงานสารบรรณกลางได้

โครงสร้างแสดงขั้นตอนการเสนอหนังสือ

การรับหนังสือ

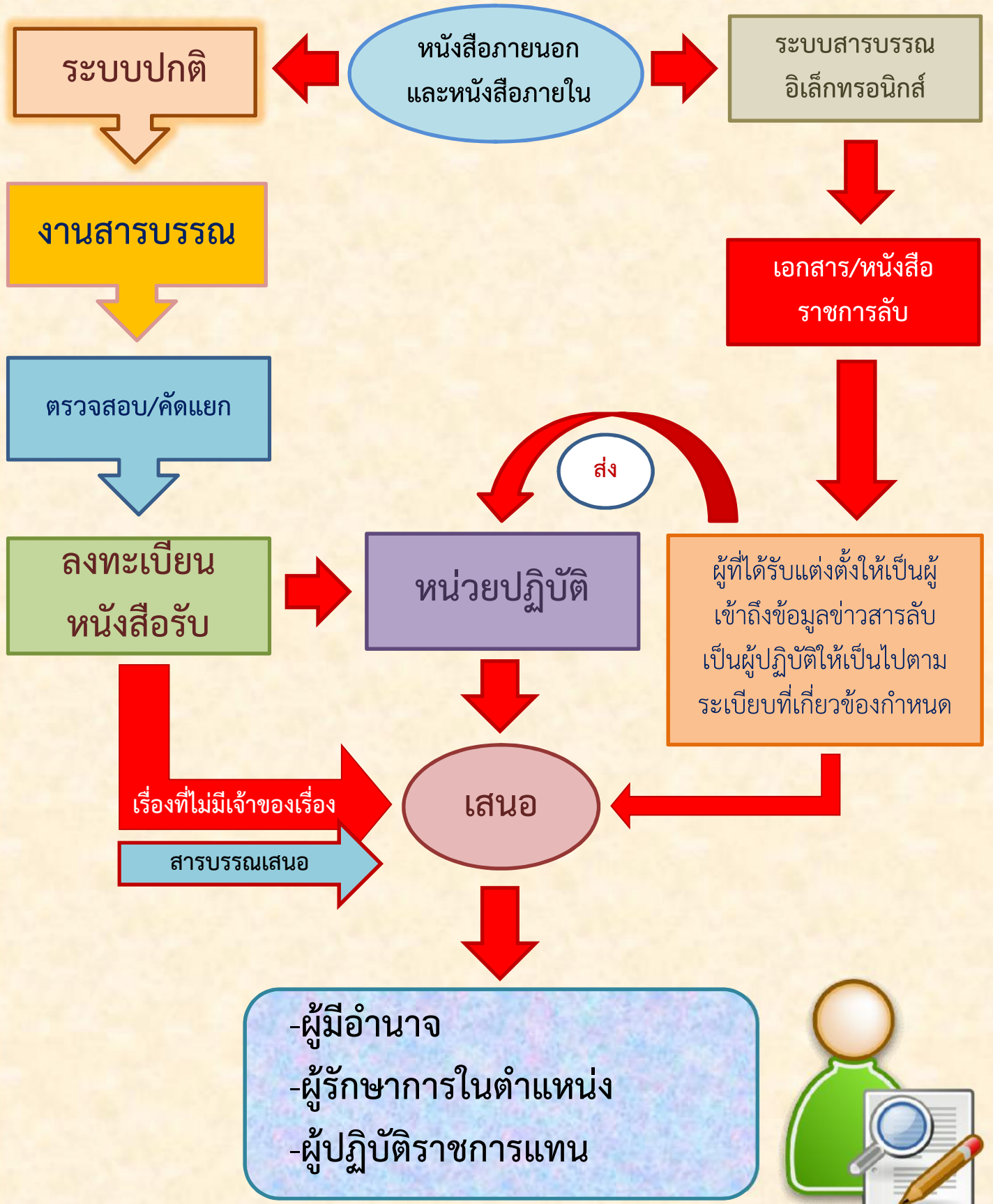
คือ หนังสือที่รับจากภายนอก
ที่มีมาถึงหน่วยงานหรือหนังสือที่
รับจากภายในหน่วยงานเดียวกัน

การรับหนังสือมี ๒ ระบบ

- รับในระบบปกติ
- รับจากระบบสารบรรณ
อิเล็กทรอนิกส์

โครงสร้างการรับหนังสือ

โครงสร้างการส่งหนังสือ

หนังสือที่ผ่านกระบวนการ
รับหนังสือเรียบร้อยแล้ว

หนังสือที่ของหน่วยงาน
ที่ต้องการฝากส่ง

สารบรรณกลาง

ระบบปกติ

ระบบสารบรรณ
อิเล็กทรอนิกส์

ตรวจสอบ
ความเรียบร้อย

ผู้ปฏิบัติที่ได้รับการ
แต่งตั้ง
ให้เป็นผู้เข้าถึงข้อมูล
ข่าวสารทางราชการ
ดำเนินการตามระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกำหนด

ลงทะเบียนหนังสือส่ง

ผู้นำส่ง

ส่งไปรษณีย์

การเก็บหนังสือ

การเก็บหนังสือมี ๓ กรณี

๑. เก็บระหว่างปฏิบัติ

๒. เก็บเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว

๓. เก็บไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบ

การรักษาหนังสือ

หมายถึง ให้ผู้รับผิดชอบระดับระวาง
หนังสือ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ทุกโอกาส

✦ กรณี ชำรุดเสียหาย
ต้องรีบซ่อมให้ใช้ได้เหมือนเดิม
หากซ่อมไม่ได้ต้องรายงานผู้บังคับบัญชา
และหมายเหตุไว้ในทะเบียน

✦ กรณี สูญหาย
- ต้องหาสำเนามาแทน
- หากเป็นเอกสารสิทธิ์/หนังสือสำคัญ
ต้องแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน

การยืมหนังสือ

หมายถึง หนังสือที่เก็บอยู่ที่ส่วนของหน่วยงาน หรืออยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ซึ่งส่วนหน่วยงานอื่น มีความจำเป็นต้องยืมเพื่อนำไปใช้ มี ๒ กรณี

๑. การยืมระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ
๒. การยืมภายในหน่วยงานเดียวกัน

ขอยืมหน่อยนะ

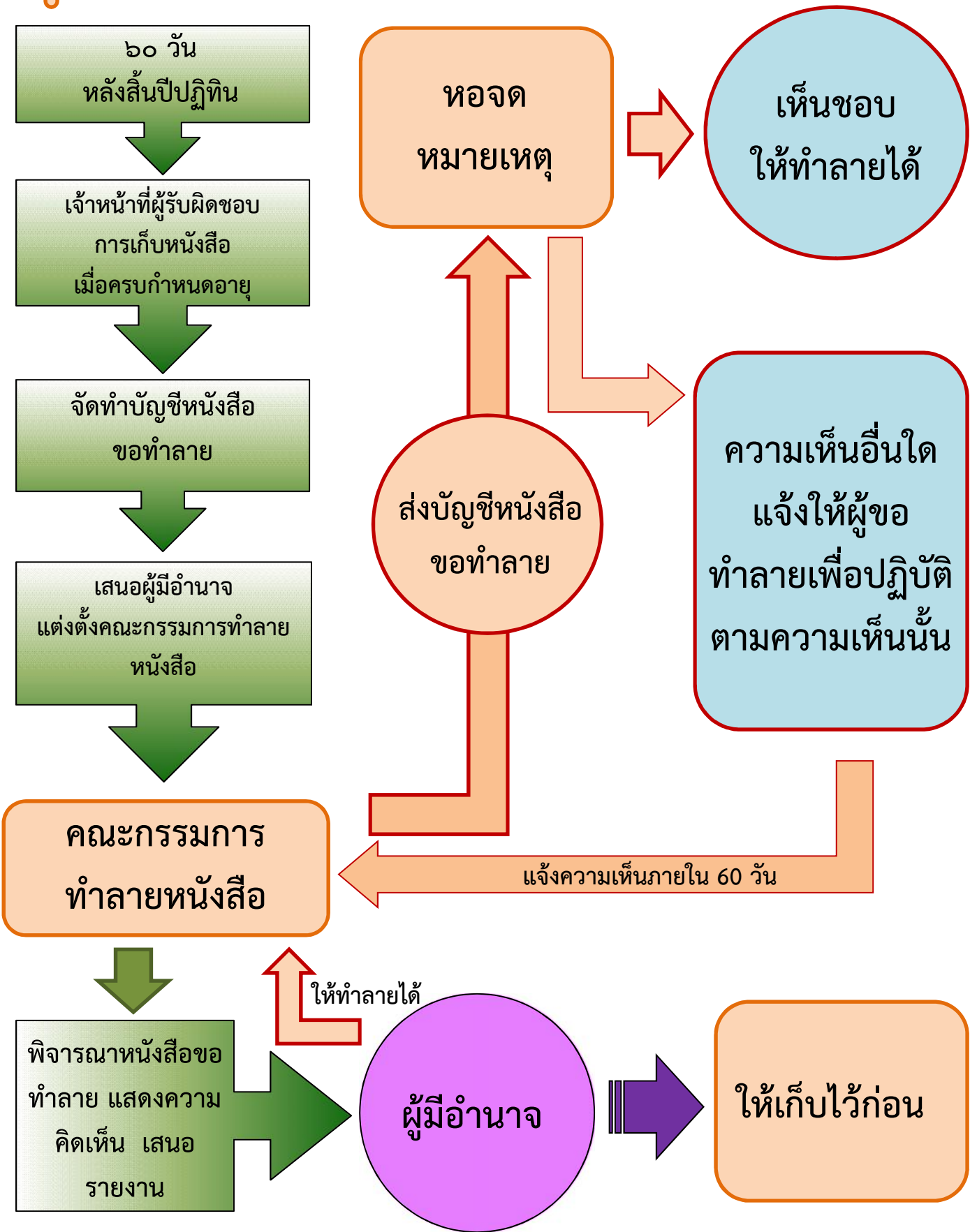

การทำลาย

หมายถึง หนังสือ
ที่หมดความจำเป็นในการใช้งาน และ
เก็บไว้จนครบอายุการเก็บ
เพื่อมิให้เป็นภาระกับส่วนราชการ
จำเป็นต้องนำออกไปทำลายจาก
ระบบงาน

การทำลายหนังสือ จะดำเนินภายใน ๖๐ วัน
หลังจากวันสิ้นปีปฏิทิน

แผนภูมิการทำลายหนังสือ

ด้วยความปรารถนาดี
จาก
งานสารบรรณฝ่ายบริหารทั่วไป
สำนักงานธนานุเคราะห์